

Z A K O N

O FINANSIJSKOJ PODRŠCI PORODICI SA DECOM

I. UVODNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se finansijska podrška porodici sa decom.

Finansijska podrška porodici sa decom, u smislu ovog zakona, dodeljuje se radi:

- 1) poboljšanja uslova za zadovoljavanje osnovnih potreba dece;
- 2) usklađivanja rada i roditeljstva;
- 3) posebnog podsticaja i podrške roditeljima da ostvare željeni broj dece;
- 4) poboljšanja materijalnog položaja porodica sa decom, porodica sa decom sa smetnjama u razvoju i invaliditetom i porodica sa decom bez roditeljskog staranja.

Član 2.

Porodicu u smislu ovog zakona čine: supružnici i vanbračni partneri, deca i srodnici u pravoj liniji bez obzira na stepen srodstva, kao i srodnici u pobočnoj liniji do drugog stepena srodstva pod uslovom da žive u zajedničkom domaćinstvu.

Članom porodice, u smislu stava 1. ovog člana, smatra se i dete koje ne živi u porodici, a nalazi se na školovanju - do kraja roka propisanog za to školovanje, a najkasnije do navršene 26. godine života.

Članom porodice, u smislu stava 2. ovog člana, smatra se i supružnik bez obzira gde faktički živi.

Izuzetno od st. 1. i 3. ovog člana, članom porodice ne smatra se izvršilac nasilja u porodici, odnosno njegovi prihodi i imovina ne utiču na pravo žrtava nasilja u porodici da ostvare pravo, ako ispunjavaju druge uslove propisane ovim zakonom.

Članom porodice staratelja smatra se i lice, koje se u porodici staratelja nalazi na osnovu rešenja organa starateljstva.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, prilikom utvrđivanja redosleda rođenja dece, u porodicu se ubrajaju i deca koja ne žive u njoj.

Zajedničko domaćinstvo, u smislu ovog zakona, jeste zajednica življenja, privređivanja i trošenja sredstava svih članova domaćinstva.

Član 3.

Termini izraženi u ovom zakonu u gramatičkom muškom rodu podrazumevaju prirodni muški i ženski rod lica na koje se odnose.

Član 4.

Za ostvarivanje prava na naknadu zarade, odnosno naknadu plate za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta i ostvarivanje prava na ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta i ostvarivanje prava na roditeljski dodatak - redosled rođenja dece u porodici utvrđuje se u odnosu na dan podnošenja zahteva za ostvarivanje ovih prava, prema datumu i času rođenja upisanih u matičnu knjigu rođenih.

Za ostvarivanje prava na dečiji dodatak, redosled rođenja dece iz razvedenog braka ili vanbračne zajednice koja je prestala utvrđuje se prema roditelju sa kojim dete živi po odluci nadležnog organa.

Za ostvarivanje prava na dečiji dodatak, redosled rođenja dece koja su u vreme razvoda braka ili prestanka vanbračne zajednice bila punoletna ili za koju je u toku postupak utvrđivanja porodičnog statusa pred nadležnim organom, utvrđuje se prema roditelju sa kojim deca žive.

Činjenica sa kojim roditeljem deca žive, u smislu st. 2. i 3. ovog člana, utvrđuje se prema nalazu nadležnog centra za socijalni rad.

Za ostvarivanje prava na dečiji dodatak u redosled rođenja računaju se deca koja su data na hraniteljstvo ili starateljstvo.

Za ostvarivanje prava predviđenih ovim zakonom u redosled rođenja računaju se i usvojena deca.

Za ostvarivanje prava predviđenih ovim zakonom u redosled rođenja računaju se sva živorođena deca, a ne računaju se mrtvorođena deca.

Član 5.

Prihodi od uticaja na ostvarivanje prava predviđenih ovim zakonom, a koji se utvrđuju u prosečnom mesečnom iznosu, na osnovu ostvarenih prihoda u tri meseca koja prethode mesecu u kome je podnet zahtev, jesu:

1) prihodi koji podležu oporezivanju prema zakonu kojim se uređuje porez na dohodak građana;

2) prihodi ostvareni od:

(1) penzija i invalidnina ostvarenih u zemlji i inostranstvu;

(2) primanja po propisima o pravima ratnih invalida;

(3) srodnika koji imaju zakonsku obavezu izdržavanja;

(4) otpremnina u slučaju prestanka potrebe za radom zaposlenih usled tehnoloških, ekonomskih ili organizacionih promena i naknada po osnovu socijalnih programa ostvarenih u godini dana pre podnošenja zahteva;

(5) ostale naknade po osnovu rođenja i nege i posebne nege deteta;

(6) naknada za vreme nezaposlenosti;

(7) realizovanih novčanih i drugih likvidnih sredstava u godini dana pre podnošenja zahteva;

(8) primanja od rada kod stranog poslodavca u inostranstvu;

(9) ostalih aktivnosti.

Kada se prihod utvrđuje u paušalnom iznosu za prihod se uzima osnovica za obračunavanje doprinosa za obavezno socijalno osiguranje (u daljem tekstu: doprinosi).

Prihodi koji se iskazuju kao godišnji uzimaju se u visini prosečnog mesečnog iznosa.

Isplatilac prihoda, propisanih stavom 1. ovog člana, u obavezi je da izda potvrdu o ostvarenim prihodima, ukoliko se do ovog podatka ne može doći uvidom u dostupne službene evidencije elektronskim upitom.

U prihode porodice računaju se i prihodi od poljoprivredne delatnosti sa imovine na kojoj članovi zajedničkog domaćinstva žive, koju su stekli ili je koriste na

osnovu ugovora ili dogovora, bez obzira da li je izvršena njena uknjižba odnosno zaključen odgovarajući pravni posao.

Član 6.

U prihode iz člana 5. ovog zakona ne uračunavaju se naknade troškova za dolazak i odlazak sa rada, naknade troškova za vreme provedeno na službenim putovanjima u zemlji i inostranstvu, otpremnine pri odlasku u penziju, solidarna pomoć, jubilarne nagrade i pomoći u slučaju smrti korisnika ili članova njegovog domaćinstva, kao i primanja i prihodi koji se prema zakonu kojim se uređuje socijalna zaštita ne uzimaju u obzir prilikom utvrđivanja prava na novčanu socijalnu pomoć.

U prihode iz člana 5. ovog zakona ne uračunavaju se i iznosi isplaćenih izdržavanja za dete iz prethodne zajednice koje ne živi u zajedničkom domaćinstvu davaoca izdržavanja.

U prihode porodice iz člana 5. ovog zakona ne računaju se potraživanja po osnovu pravnosnažne i izvršne sudske presude kojom je dosuđeno izdržavanje, ukoliko dužnik izdržavanja ne plaća izdržavanje, a izvršenje presude nije moguće obezbediti korišćenjem dostupnih pravnih sredstava i postupaka.

Član 7.

Pravo na dečiji dodatak može se ostvariti ukoliko podnosilac zahteva, odnosno članovi njegove porodice, ne poseduju novčana i druga likvidna sredstva (ostvarena prodajom nepokretnosti, akcije, obveznice i druge hartije od vrednosti i sl.) u vrednosti većoj od iznosa dve prosečne zarade po zaposlenom u Republici bez poreza i doprinosa po članu porodice, a prema poslednjem poznatom podatku u momentu podnošenja zahteva.

Ako podnosilac zahteva, odnosno članovi njegove porodice poseduju novčana i druga likvidna sredstva u vrednosti većoj od iznosa dve prosečne zarade po zaposlenom u Republici Srbiji bez poreza i doprinosa po članu porodice, a prema poslednjem poznatom podatku u momentu podnošenja zahteva, podnosilac zahteva ne može ostvariti pravo na dečiji dodatak za period srazmeran broju meseci koji se dobija deljenjem ukupnog iznosa tih sredstava sa prosečnom zaradom po zaposlenom u Republici Srbiji bez poreza i doprinosa.

Član 8.

Pravo na dečiji dodatak može se ostvariti ukoliko podnosilac zahteva, odnosno članovi njegove porodice, ne poseduju nepokretnosti na teritoriji Republike Srbije ni u inostranstvu, osim stambenog prostora u kome porodica živi, a koji ne može biti veći od sobe po članu domaćinstva uvećan za još jednu sobu.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, pravo na dečiji dodatak može se ostvariti ukoliko podnosilac zahteva, odnosno članovi njegove porodice, koji ostvaruju dohodak od poljoprivrede, ne poseduju nepokretnosti na teritoriji Republike Srbije ni u inostranstvu, osim stambenog prostora u kome porodica živi, a koji ne može biti veći od sobe po članu domaćinstva uvećan za još jednu sobu i drugih nužnih ekonomskih zgrada u poljoprivrednom domaćinstvu i zemljišta u površini do dva hektara po članu porodice.

Izuzetno od st. 1. i 2. ovog člana pravo na dečiji dodatak može se ostvariti ukoliko podnosilac zahteva, odnosno članovi njegove porodice, osim stambenog prostora u kome porodica živi, poseduju i drugu nepokretnost na teritoriji Republike Srbije i u inostranstvu, u idealnom delu, ne većem od 20 kvadratnih metara, stečenu poklonom i u skladu sa propisima o nasleđivanju.

Izuzetno od st. 1. i 2. ovog člana pravo na dečiji dodatak može se ostvariti ukoliko podnosilac zahteva, odnosno članovi njegove porodice, osim stambenog

prostora u kome porodica živi, poseduju i garažu i iznajmljeni poslovni prostor (zakup) ne veći od 20 kvadratnih metara.

Član 9.

Prosečna mesečna zarada po zaposlenom, prosečna mesečna zarada po zaposlenom bez poreza i doprinosa i indeks potrošačkih cena u Republici Srbiji utvrđuju se prema podacima koje objavi republički organ nadležan za poslove statistike.

Podaci o visini katastarskog prihoda i prosečnog katastarskog prihoda po jednom hektaru plodnog zemljišta, u smislu ovog zakona, utvrđuju se prema podacima republičkog organa nadležnog za geodetske poslove.

Član 10.

Prava iz ovog zakona jesu lična prava i ne mogu se prenositi na druga fizička i pravna lica niti se mogu nasleđivati, ali se iznosi prava koji su dospeli za isplatu, a ostali su neisplaćeni usled smrti korisnika, mogu nasleđivati.

Novčana primanja po osnovu ovog zakona ne mogu biti predmet obezbeđivanja ili prinudnog izvršenja.

II. PRAVA NA FINANSIJSKU PODRŠKU PORODICI SA DECOM

Član 11.

Prava na finansijsku podršku porodici sa decom, u smislu ovog zakona, jesu:

1) naknada zarade, odnosno naknada plate za vreme porodijskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta;

2) ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta;

3) roditeljski dodatak;

4) dečiji dodatak;

5) naknada troškova boravka u predškolskoj ustanovi za decu bez roditeljskog staranja;

6) naknada troškova boravka u predškolskoj ustanovi za decu sa smetnjama u razvoju i decu sa invaliditetom;

7) naknada troškova boravka u predškolskoj ustanovi za decu korisnika novčane socijalne pomoći;

8) regresiranje troškova boravka u predškolskoj ustanovi dece iz materijalno ugroženih porodica.

Prava iz stava 1. tač. 1) do 7) ovog člana jesu prava od opšteg interesa i o njihovom obezbeđivanju stara se Republika Srbija.

O obezbeđivanju prava iz stava 1. tačka 8) ovog člana stara se opština, odnosno grad, u skladu sa ovim zakonom.

AP Vojvodina, opština, odnosno grad mogu, ako su obezbedili sredstva, da utvrde i druga prava, veći obim prava od prava utvrđenih ovim zakonom i povoljnije uslove za njihovo ostvarivanje.

1. Naknada zarade, odnosno naknada plate za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta

Član 12.

Naknadu zarade, odnosno naknadu plate za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta ostvaruju zaposleni kod pravnih i fizičkih lica (u daljem tekstu: zaposleni kod poslodavca).

Zaposleni koji je zasnovao radni odnos nakon rođenja deteta, izuzetno od stava 1. ovog člana, može ostvariti pravo na naknadu zarade odnosno naknadu plate tokom odsustva čija se dužina trajanja računa od dana rođenja deteta.

Naknadu zarade, odnosno naknadu plate iz st. 1. i 2. ovog člana ostvaruje i otac, jedan od usvojitelja, hranitelj, odnosno staratelj deteta, kada u skladu sa propisima o radu koristi odsustvo iz stava 1. ovog člana.

Naknadu zarade, odnosno naknadu plate za vreme porodiljskog odsustva i odsustva sa rada radi posebne nege deteta, za decu različitog reda rođenja, mogu istovremeno koristiti oba roditelja.

Naknadu zarade, odnosno naknadu plate za vreme odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta, za decu različitog reda rođenja, mogu istovremeno koristiti oba roditelja.

Naknadu zarade, odnosno naknadu plate za vreme porodiljskog odsustva i odsustva sa rada radi nege deteta, za decu različitog reda rođenja, ne mogu istovremeno koristiti oba roditelja.

Pravo na naknadu zarade, odnosno naknadu plate za vreme odsustva sa rada radi posebne nege deteta ne može se ostvariti za dete za koje je ostvareno pravo na dodatak za pomoć i negu drugog lica.

Član 13.

Osnovica naknade zarade, odnosno naknade plate za lica iz člana 12. ovog zakona, utvrđuje se na osnovu zbira mesečnih osnovica na koji su plaćeni doprinosi na primanja koja imaju karakter zarade, za poslednjih 18 meseci koji prethode prvom mesecu otpočinjanja odsustva zbog komplikacija u vezi sa održavanjem trudnoće, ili porodiljskog odsustva, ukoliko nije korišćeno odsustvo zbog komplikacija u vezi sa održavanjem trudnoće.

Osnovica naknade zarade, odnosno naknade plate zaposlenog koji je zasnovao radni odnos nakon rođenja deteta, utvrđuje se na osnovu zbira mesečnih osnovica na koji su plaćeni doprinosi na primanja koja imaju karakter zarade, za poslednjih 18 meseci koji prethode mesecu otpočinjanja odsustva po zasnivanju radnog odnosa.

Mesečna osnovica naknade zarade, odnosno naknade plate, dobija se deljenjem zbira osnovica iz st. 1. i 2. ovog člana sa 18 i ne može biti veća od tri prosečne mesečne zarade u Republici Srbiji, prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike na dan podnošenja zahteva.

Mesečna osnovica naknade zarade, odnosno naknade plate predstavlja bruto obračunsku vrednost.

Član 14.

Utvrđivanje mesečne osnovice naknade zarade odnosno naknade plate, vrši nadležni organ jedinice lokalne samouprave (u daljem tekstu: nadležni organ) na osnovu podataka o visini osnovice na koju su plaćeni doprinosi na primanja koja

imaju karakter zarade, odnosno plate a koji su evidentirani u Centralnom registru obaveznog socijalnog osiguranja, na dan podnošenja zahteva za ostvarivanje prava.

Mesečni iznos naknade zarade, odnosno naknade plate obračunava se na osnovu utvrđene mesečne osnovice naknade zarade, odnosno naknade plate u srazmeri broja radnih dana u petodnevnoj radnoj nedelji, u kojima se ostvaruje pravo u datom mesecu i ukupnog broja radnih dana u tom mesecu.

Na osnovu obračunatog mesečnog iznosa naknade zarade, odnosno naknade plate obračunava se iznos naknade zarade, odnosno naknade plate koji je umanjen za pripadajuće poreze i doprinose.

Prilikom isplate iznosa naknade zarade, odnosno naknade plate iz stava 3. ovog člana, njen pripadajući iznos ne umanjuje se po osnovu novčanih obustava, rate kredita i slično, već je primalac naknade zarade odnosno naknade plate dužan da te obaveze izmiri lično ili preko poslodavca.

Poresku prijavu za obračunate poreze i doprinose podnosi ministarstvo nadležno za socijalna pitanja, a centralizovana isplata mesečne naknade zarade odnosno naknade plate vrši se kad poreska uprava prihvati poresku prijavu.

Prilikom obračuna poreza neoporezivi iznos koristi se srazmerno radnom vremenu primaoca naknade zarade, odnosno naknade plate u odnosu na puno radno vreme u mesecu za koje priznato pravo, a u skladu sa propisima kojima se uređuje porez na dohodak građana.

Ministarstvo nadležno za socijalna pitanja, iz sredstava obezbeđenih u budžetu Republike Srbije, vrši isplatu mesečnih iznosa naknade zarade odnosno naknade plate bez poreza i doprinosa na tekući račun korisnika, a iznos pripadajućih poreza i doprinosa na zakonom propisan način.

Pun mesečni iznos naknade zarade, odnosno naknade plate za vreme porodiljskog odsustva, ne može biti manji od minimalne zarade utvrđene na dan podnošenja zahteva, ako je kod nadležnog organa evidentirano najmanje šest najnižih osnovica na koje su plaćeni doprinosi na primanja koja imaju karakter zarade.

Pod minimalnom zaradom u smislu stava 8. ovog člana podrazumeva se iznos koji se dobija kada se minimalna cena rada po satu, utvrđena u skladu sa zakonom na dan podnošenja zahteva, pomnoži sa 184 sati i uveća za pripadajuće poreze i doprinose.

Član 15.

Poslodavac, nadležni organ, odnosno ministarstvo nadležno za socijalna pitanja nemaju obavezu dostavljanja obračunskog listića korisniku naknade zarade, odnosno naknade plate iz člana 12. ovog zakona.

Nadležni organ ima obavezu dostavljanja potvrde o godišnjim ostvarenim prihodima korisniku prava iz člana 12. ovog zakona.

Izuzetno od stava 1. ovog člana nadležni organ je dužan da na zahtev korisnika prava dostavi obračunski listić i druge potvrde o isplaćenim naknadama zarade, odnosno naknade plate.

Član 16.

Zahtev za ostvarivanje prava na naknadu zarade odnosno naknadu plate može se podneti do isteka zakonom utvrđene dužine trajanja prava koje se ostvaruje.

Korisnik prava dužan je da do 8. u mesecu obavesti nadležni organ o svim promenama činjenica koje su od uticaja na isplatu prava.

Nadležni organ dužan je da do 15. u mesecu evidentira sve nastale promene koje se odnose na isplatu prava.

Poslodavac, odnosno korisnik naknade zarade, odnosno naknade plate dužan je da nadležnom organu prijavi svaku promenu u radnopravnom statusu koja je od uticaja na isplatu naknade zarade odnosno naknade plate.

2. Ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta

Član 17.

Ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta može ostvariti majka koja je u periodu od 18 meseci pre rođenja deteta ostvarivala prihode:

- 1) a u momentu rođenja deteta je nezaposlena i nije ostvarila pravo na novčanu naknadu po osnovu nezaposlenosti;
- 2) po osnovu samostalnog obavljanja delatnosti;
- 3) kao nosilac porodičnog poljoprivrednog gazdinstva koje ima status lica koje samostalno obavlja delatnost prema zakonu kojim se uređuje porez na dohodak građana;
- 4) po osnovu ugovora o obavljanju privremenih i povremenih poslova;
- 5) po osnovu ugovora o delu;
- 6) po osnovu autorskog ugovora.

Ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta može ostvariti i majka koja je u periodu od 24 meseca pre rođenja deteta bila poljoprivredni osiguranik.

Pravo iz st. 1. i 2. ovog člana može ostvariti i žena koja je usvojitelj, hranitelj ili staratelj deteta.

Pravo na ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta ostvaruje se u trajanju od godinu dana od dana rođenja deteta, bez obzira na red rođenja deteta.

Pravo na ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta ostvaruje majka iz st. 1. i 2. ovog člana u trajanju od tri meseca od dana rođenja deteta, ako se dete rodi mrtvo ili umre pre navršena tri meseca života, odnosno do smrti deteta ukoliko ono umre kasnije.

Pravo na ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta, može ostvariti i otac deteta, ukoliko majka nije živa, ako je napustila dete, ili ako je iz objektivnih razloga sprečena da neposredno brine o detetu.

Pravo na ostale naknade po osnovu posebne nege deteta ostvaruje se u skladu sa ovim zakonom i propisima koji regulišu ostvarivanje prava na naknadu zarade za vreme odsustva sa rada radi posebne nege deteta za lica zaposlena kod poslodavca.

Zahtev za ostvarivanje prava na ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta može se podneti do isteka zakonom utvrđene dužine trajanja prava koje se ostvaruje.

Pravo na ostale naknade po osnovu posebne nege deteta ne može se ostvariti za dete za koje je ostvareno pravo na dodatak za pomoć i negu drugog lica.

Član 18.

Osnovica za ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta za lica iz člana 17. stav 1. ovog zakona utvrđuje se srazmerno zbiru mesečnih

osnovica na koji su plaćeni doprinosi, osim osnovice doprinosa za prihode koji imaju karakter zarade, za poslednjih 18 meseci koji prethode prvom mesecu otpočinjanja odsustva zbog komplikacija u vezi sa održavanjem trudnoće, ili porodijskog odsustva, ukoliko nije korišćeno odsustvo zbog komplikacija u vezi sa održavanjem trudnoće, odnosno danu rođenja deteta.

Osnovica za ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta, za lica iz člana 17. stav 2. ovog zakona, utvrđuje se srazmerno zbiru mesečnih osnovica na koji su plaćeni doprinosi za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje za poslednja 24 meseca koji prethode danu rođenja deteta.

Mesečna osnovica za ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta za lica iz člana 17. stav 1. ovog zakona dobija se deljenjem zbira osnovica iz stava 1. ovog člana sa 18.

Mesečna osnovica za ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta za lica iz člana 17. stav 2. ovog zakona dobija se deljenjem zbira osnovica iz stava 2. ovog člana sa 24.

Mesečna osnovica za ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta iz st. 3. i 4. ovog člana ne može biti veća od tri prosečne mesečne zarade u Republici Srbiji, prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike na dan podnošenja zahteva.

Mesečna osnovica iz st. 3. i 4. ovog člana deli se sa odgovarajućim koeficijentom prema vrsti prihoda i tako se određuje pun mesečni iznos ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta.

Prilikom utvrđivanja osnovice za ostale naknade ne uzimaju se osnovice za prihode koji imaju karakter zarade, osim za lica koja u momentu podnošenja zahteva nisu u radnom odnosu, a u prethodnom periodu su ostvarivala prihode po osnovu zarade.

Član 19.

Utvrđivanje punog mesečnog iznosa za ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta vrši nadležni organ na osnovu podataka o visini osnovice na koju su plaćeni doprinosi za lica iz člana 17. stav 1. tač. 1) do 6) ovog zakona, odnosno za lica iz člana 17. stav 2. osnovice na koju su plaćeni doprinosi za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje, a koji su evidentirani kod organa koji vodi evidenciju o uplaćenim doprinosima obaveznog socijalnog osiguranja, na dan podnošenja zahteva za ostvarivanje prava.

Mesečni iznos ostalih naknada obračunava se na osnovu utvrđenog punog mesečnog iznosa naknade u srazmeri broja radnih dana u kojima se ostvaruje pravo u datom mesecu i ukupnog broja radnih dana u tom mesecu.

Isplatu mesečnih iznosa ostalih naknada po osnovu rođenja i nege i posebne nege deteta, bez poreza i doprinosa, vrši ministarstvo nadležno za socijalna pitanja na tekući račun podnosioca zahteva, iz sredstava obezbeđenih u budžetu Republike Srbije.

Izuzetno od stava 3. ovog člana, za lica koje nema tekući račun, isplatu mesečnih iznosa ostale naknade po osnovu rođenja i nege i posebne nege deteta, bez poreza i doprinosa, vrši ministarstvo nadležno za socijalna pitanja na račun podnosioca zahteva za ostvarivanje prava otvorenog kod finansijske organizacije određene od strane ministarstva nadležnog za socijalna pitanja, iz sredstava obezbeđenih u budžetu Republike Srbije.

Član 20.

Zbir naknade zarade, odnosno naknade plate za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta i ostale naknade po osnovu rođenja, nege i posebne nege deteta ne može biti veći od tri prosečne mesečne zarade u Republici Srbiji, prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike na dan podnošenja zahteva za naknadu zarade.

Ako korisnik prava ostvaruje naknadu zarade, odnosno naknadu plate čiji ukupni iznos prelazi tri prosečne zarade prvo se isplaćuje naknada zarade u Republici Srbiji prvo se isplaćuje naknada zarade, odnosno naknada plate.

Član 21.

O pravu na naknadu zarade, odnosno naknadu plate, odnosno pravu na ostale naknade odlučuje se po osnovu podnetog zahteva.

O zahtevu za naknadu zarade, odnosno naknadu plate za vreme porodiljskog odsustva i odsustva sa rada radi nege deteta, podnetom po otpočinjanju porodiljskog odsustva, odlučuje se privremenim rešenjem u trajanju do tri meseca.

Nakon pribavljanja potrebnih dokaza po službenoj dužnosti koji su potrebni za kompletiranje zahteva iz stava 2. ovog člana nadležni organ odlučuje rešenjem.

Žalba izjavljena na rešenje iz st. 2. i 3. ovog člana, ne odlaže njegovo izvršenje.

3. Roditeljski dodatak

Član 22.

Roditeljski dodatak ostvaruje majka za prvo, drugo, treće i četvrto dete, pod uslovom da je državljanin Republike Srbije i da ima prebivalište u Republici Srbiji.

Pravo iz stava 1. ovog člana može ostvariti i majka koja je strani državljanin i ima status stalno nastanjenog stranca pod uslovom da je dete rođeno na teritoriji Republike Srbije.

Izuzetno, ako majka koja ima troje dece u sledećem porođaju rodi dvoje ili više dece, ostvariće pravo na roditeljski dodatak i za svako rođeno dete u tom porođaju, a na osnovu posebnog rešenja ministarstva nadležnog za socijalna pitanja.

Redosled rođenja utvrđuje se prema broju živorođene dece majke u momentu podnošenja zahteva za ostvarivanje prava na roditeljski dodatak.

Pravo iz st. 1. i 2. ovog člana ostvaruje majka koja neposredno brine o detetu za koje je podnela zahtev, čija deca prethodnog reda rođenja nisu smeštena u ustanovu socijalne zaštite, hraniteljsku, starateljsku porodicu ili data na usvojenje, i koja nije lišena roditeljskog prava u odnosu na decu prethodnog reda rođenja.

Pravo iz st. 1. i 2. ovog člana izuzetno priznaće se i ukoliko je dete prethodnog reda rođenja smešteno u ustanovu zbog potrebe kontinuirane zdravstvene zaštite i nege, a po prethodno pribavljenom mišljenju ministarstva nadležnog za socijalna pitanja.

Uz zahtev za ostvarivanje prava na roditeljski dodatak za majku koja je strani državljanin podnosi se i uverenje nadležne službe iz zemlje čiji je majka državljanin, o ispunjenosti uslova iz st. 5. i 6. ovog člana.

Pravo na roditeljski dodatak, ako ispunjava uslove iz st. 1-7. ovog člana, može ostvariti i otac deteta, ukoliko je majka deteta strani državljanin, nije živa, napustila je dete, lišena je roditeljskog prava, ili je iz objektivnih razloga sprečena da neposredno brine o detetu.

Uslovi za ostvarivanje prava na roditeljski dodatak utvrđuju se u odnosu na dan podnošenja zahteva.

Roditeljski dodatak uvećava se za paušal za nabavku opreme za dete.

Član 23.

Visinu, način usklađivanja i isplate roditeljskog dodatka i paušala za nabavku opreme za dete, propisuje Vlada na predlog ministra nadležnog za socijalna pitanja.

Visina roditeljskog dodatka utvrđuje se u odnosu na dan rođenja deteta.

Zahtev za ostvarivanje prava na roditeljski dodatak podnosi majka, odnosno otac deteta odmah nakon rođenja u zdravstvenoj ustanovi u kojoj je dete rođeno, ili direktno nadležnom organu najkasnije do navršenih godinu dana života deteta.

Ako se zahtev podnese u zdravstvenoj ustanovi, ovlašćeni radnik zdravstvene ustanove prosleđuje ga nadležnom organu sa svojim elektronskim potpisom overenim kvalifikovanim digitalnim sertifikatom.

Član 24.

Ukoliko u toku isplate prava na roditeljski dodatak koja se vrši u mesečnim ratama korisnik prava napusti dete ili umre, obustavlja se dalja isplata prava do odluke ministarstva nadležnog za socijalna pitanja.

Ukoliko u toku isplate prava na roditeljski dodatak koja se vrši u mesečnim ratama dete umre, nastavlja se dalja isplata prava.

Ukoliko u toku isplate prava na roditeljski dodatak koja se vrši u mesečnim ratama dođe do razvoda braka ili prestanka vanbračne zajednice, obustavlja se dalja isplata prava do odluke ministarstva nadležnog za socijalna pitanja.

Član 25.

Roditeljski dodatak ne može se ostvariti ako majka ili članovi zajedničkog domaćinstva plaćaju porez na imovinu na poresku osnovicu veću od 30.000.000 dinara ili godišnji porez na dohodak građana.

Ispunjavanje uslova iz stava 1. ovog člana utvrđuje se na osnovu izjave podnosioca zahteva, a nadležni organ proverava podatke po službenoj dužnosti.

Roditeljski dodatak ne može se ostvariti ako roditelji u momentu podnošenja zahteva žive u inostranstvu.

Roditeljski dodatak ne može ostvariti majka koja je strani državljanin ukoliko je u zemlji, čiji je državljanin, ostvarila isto ili slično pravo za dete za koje je podnet zahtev.

4. Dečiji dodatak

Član 26.

Dečiji dodatak ostvaruje jedan od roditelja koji neposredno brine o detetu, koji je državljanin Republike Srbije i ima prebivalište u Republici Srbiji ili strani državljanin koji ima status stalno nastanjenog stranca u Republici Srbiji za prvo, drugo, treće i četvrto dete po redu rođenja u porodici, od dana podnetog zahteva, pod uslovima predviđenim ovim zakonom.

Izuzetno od stava 1. ovog člana majka koja ima troje dece a u sledećem porođaju rodi dvoje ili više dece, ostvariće pravo na dečiji dodatak i za svako rođeno dete u tom porođaju, a na osnovu posebnog rešenja ministarstva nadležnog za socijalna pitanja.

Izuzetno od stava 1. ovog člana pravo na dečiji dodatak podnosilac zahteva može ostvariti i za dete višeg reda rođena od četvrtog, ukoliko zbog starosne granice za neko od prvo četvoro dece po redu rođenja više ne može ostvariti pravo.

Pod uslovima iz stava 1. ovog člana pravo na dečiji dodatak ima i staratelj deteta.

Izuzetno od stava 1. ovog člana staratelj deteta može ostvariti pravo na dečiji dodatak za najviše četvoro sopstvene dece u porodici i za svako dete bez roditeljskog staranja o kome neposredno brine.

Strani državljanin koji radi na teritoriji Republike Srbije ostvaruje dečiji dodatak, ako je to određeno međunarodnim sporazumom, pod uslovima predviđenim ovim zakonom.

Dečiji dodatak pripada deci koja žive i pohađaju program pripreme deteta pred polazak u osnovnu školu u okviru predškolskog vaspitanja i obrazovanja na teritoriji Republike Srbije.

Dečiji dodatak pripada deci koja žive, školuju se i redovno pohađaju nastavu na teritoriji Republike Srbije, ako međunarodnim sporazumom nije drugačije određeno.

Dečiji dodatak pripada detetu ako ima svojstvo učenika osnovne škole, odnosno svojstvo redovnog učenika srednje škole do završetka srednjoškolskog obrazovanja, a najduže do navršenih 20 godina života.

Dečiji dodatak pripada i detetu koje iz opravdanih razloga ne započne školovanje u osnovnoj ili srednjoj školi, odnosno koje započne školovanje kasnije ili prekine školovanje u svojstvu redovnog učenika u srednjoj školi, i to za sve vreme trajanja sprečenosti, do završetka srednjoškolskog obrazovanja a najduže do 21 godine života.

Izuzetno od stava 9. ovog člana, dečiji dodatak pripada za dete sa smetnjama u razvoju i dete sa invaliditetom za koje je doneto mišljenje interresorne komisije, koja je obrazovana u skladu sa propisima iz oblasti prosvete (u daljem tekstu: Komisija) sve dok je obuhvaćeno vaspitno obrazovnim programom i programom osposobljavanja za rad, a za dete nad kojim je produženo roditeljsko pravo najduže do 26 godina.

Nadležni organ dužan je da u saradnji sa odgovarajućom školom, u toku trajanja školske godine, krajem svakog tromesečja proveri redovnost pohađanja nastave deteta za koje se ostvaruje pravo.

Član 27.

Neposredna briga o detetu, u smislu ovog zakona, podrazumeva neposredno staranje o životu, zdravlju, vaspitavanju i obrazovanju deteta koje živi u zajedničkom domaćinstvu podnosioca zahteva.

Smatra se da roditelj neposredno brine o detetu ako dete živi, pohađa program pripreme deteta pred polazak u osnovnu školu u okviru predškolskog vaspitanja i obrazovanja i školuje se u mestu prebivališta.

Izuzetno od stava 2. ovog člana smatra se da roditelj neposredno brine o detetu i ako dete pohađa:

- a) osnovnu ili srednju školu van mesta prebivališta jer u mestu prebivališta ne postoji osnovna ili srednja škola;
- b) osnovnu školu koja mu je bliža mestu stanovanja, odnosno dostupnija;

v) željenu srednju školu koja ne postoji u mestu prebivališta, ili koju nije moglo da upiše zbog nedovoljnog broja bodova.

Neposrednom brigom ne smatra se zbrinjavanje deteta u ustanovu socijalne zaštite, starateljsku ili hraniteljsku porodicu.

Član 28.

Jednoroditeljska porodica u smislu ovog zakona, jeste porodica u kojoj jedan roditelj samostalno vrši roditeljsko pravo, pod uslovom:

- 1) da je drugi roditelj nepoznat;
- 2) da je drugi roditelj preminuo, a nije ostvareno pravo na porodičnu penziju;
- 3) da je drugi roditelj postao potpuno i trajno nesposoban za rad, a nije stekao pravo na penziju;
- 4) da je drugi roditelj preminuo, a ostvareno je pravo na porodičnu penziju;
- 5) da je drugi roditelj na izdržavanju kazne zatvora duže od šest meseci;
- 6) da drugi roditelj ne vrši roditeljsko pravo po odluci suda;
- 7) da drugi roditelj ne doprinosi izdržavanju deteta, a izvršenje obaveze izdržavanja nije bilo moguće obezbediti postojećim i dostupnim pravnim sredstvima i postupcima.

Ne smatra se jednoroditeljskom porodicom, u smislu ovog zakona, porodica u kojoj je roditelj koji je samostalno vršio roditeljsko pravo, po prestanku ranije bračne, odnosno vanbračne zajednice, zasnovao novu bračnu, odnosno vanbračnu zajednicu.

Član 29.

Školovanje u smislu ovog zakona jeste pohađanje škole u cilju sticanja obrazovanja u osnovnoj školi i sticanja obrazovanja u svojstvu redovnog učenika u srednjoj školi, a u skladu sa propisima kojima se uređuje prosveta.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, svojstvo redovnog učenika smatra se da ima i lice iz osetljivih društvenih grupa i lice sa izuzetnim sposobnostima mlađe od 17. godina koje stiče srednje obrazovanje ili obrazovanje za rad u svojstvu vanrednog učenika, ako opravda nemogućnost redovnog pohađanja nastave, uz saglasnost ministra nadležnog za poslove prosvete.

Član 30.

Pravo na dečiji dodatak ostvaruje se:

- 1) ako ukupan mesečni prihod, umanjen za poreze i doprinose, po članu porodice ostvaren u tri meseca koji prethode mesecu u kome je podnet zahtev ne prelazi utvrđeni cenzus, a ukupan mesečni katastarski prihod po članu porodice u prethodnoj godini ne prelazi iznos od 3% prosečnog katastarskog prihoda po jednom hektaru plodnog zemljišta u prethodnoj godini ili je ostvaren od zemljišta do 500 metara kvadratnih na kome je podignuta stambena zgrada;
- 2) ako ukupan mesečni katastarski prihod po članu porodice u prethodnoj godini ne prelazi iznos od 7% prosečnog katastarskog prihoda po jednom hektaru plodnog zemljišta u prethodnoj godini, a porodica ne ostvaruje druge prihode.

Izuzetno od stava 1. ovog člana pravo na dečiji dodatak bez ponovnog dostavljanja dokaza o materijalnom stanju porodice ostvaruje korisnik novčane socijalne pomoći čija deca redovno pohađaju školu, a nezavisno od materijalnih uslova porodice korisnik čije dete ostvaruje dodatak za pomoć i negu drugog lica.

Ispunjavanje uslova iz ovog člana organ nadležan za rešavanje o pravu utvrđuje pribavljanjem podataka iz službenih evidencija po službenoj dužnosti.

Član 31.

Za jednoroditeljske porodice iz člana 28. stav 1. tač. 1) do 3) cenzus utvrđen u članu 29. ovog zakona uvećava se za 30%.

Za jednoroditeljske porodice iz člana 28. stav 1. tač. 4) do 7), za staratelje i roditelje deteta sa smetnjama u razvoju i deteta sa invaliditetom za koje je postoji mišljenje Komisije, a koje ne koristi usluge smeštaja, cenzus utvrđen u članu 29. ovog zakona uvećava se za 20%.

Član 32.

Nominalne iznose i način usklađivanja cenzusa za ostvarivanje prava na dečiji dodatak, u skladu sa čl. 30. i 31. ovog zakona, propisuje Vlada na predlog ministra nadležnog za socijalna pitanja.

Član 33.

Visinu i način usklađivanja dečijeg dodatka, propisuje Vlada na predlog ministra nadležnog za socijalna pitanja.

Iznos dečijeg dodatka, utvrđen u stavu. 1. ovog člana, za jednoroditeljske porodice i staratelje, uvećava se za 30%, a za roditelje deteta sa smetnjama u razvoju i deteta sa invaliditetom, za koje je doneto mišljenje Komisije, i za dete koje ostvaruje dodatak za pomoć i negu drugog lica, a koje ne koristi usluge smeštaja, uvećava se za 50%.

Ukoliko su ispunjeni uslovi da se iznos dečijeg dodatka uveća po više osnova u skladu sa stavom 2. ovog člana, ukupan iznos uvećanja ne može biti veći od 80%.

Korisnici dečijeg dodatka čija su deca redovno pohađala srednju školu i sa uspehom završila školsku godinu u septembru tekuće godine ostvaruju pravo na još jedan dečiji dodatak.

5. Naknada troškova boravka u predškolskoj ustanovi za decu bez roditeljskog staranja

Član 34.

Deca predškolskog uzrasta bez roditeljskog staranja imaju pravo na naknadu troškova boravka u predškolskoj ustanovi koja ima rešenje ministarstva nadležnog za poslove prosvete o verifikaciji, u visini učešća korisnika u ceni usluge koja se propisuje odlukom jedinice lokalne samouprave.

Deca bez roditeljskog staranja na smeštaju u ustanovama socijalne zaštite ostvaruju pravo na naknadu troškova u skladu sa stavom 1. ovog člana.

Deca bez roditeljskog staranja koja su u starateljskim porodicama, ostvaruju pravo na naknadu troškova iz stava 1. ovog člana, pod uslovom da je za njih ostvareno pravo na dečiji dodatak u skladu sa ovim zakonom, a od dana od kada je ostvareno pravo na dečiji dodatak.

Deca bez roditeljskog staranja koja su u hraniteljskim porodicama, ostvaruju pravo na naknadu troškova iz stava 1. ovog člana, pod uslovom da ispunjavaju uslove propisane za ostvarivanje prava na dečiji dodatak.

6. Naknada troškova boravka u predškolskoj ustanovi za decu sa smetnjama u razvoju i decu sa invaliditetom

Član 35.

Deca predškolskog uzrasta sa smetnjama u razvoju i deca sa invaliditetom imaju pravo na naknadu troškova boravka u predškolskoj ustanovi koja ima rešenje ministarstva nadležnog za poslove prosvete o verifikaciji, u visini učešća korisnika u ceni usluge koja se propisuje odlukom jedinice lokalne samouprave.

Pravo iz stava 1. ovog člana ne može se ostvariti ukoliko je za to dete ostvareno pravo na naknadu zarade za vreme odsustva sa rada radi posebne nege deteta.

7. Naknada troškova boravka u predškolskoj ustanovi za decu korisnika novčane socijalne pomoći

Član 36.

Deca predškolskog uzrasta korisnika novčane socijalne pomoći imaju pravo na naknadu troškova boravka u predškolskoj ustanovi koja ima rešenje ministarstva nadležnog za poslove prosvete o verifikaciji, u visini učešća korisnika u ceni usluge koja se propisuje odlukom jedinice lokalne samouprave.

8. Regresiranje troškova boravka u predškolskoj ustanovi dece iz materijalno ugroženih porodica

Član 37.

Deca predškolskog uzrasta iz materijalno ugroženih porodica, kao i deca bez roditeljskog staranja, deca sa smetnjama u razvoju i deca sa invaliditetom koja nisu ostvarila pravo u skladu sa čl. 34, 35. i 36. ovog zakona imaju, u zavisnosti od materijalnog položaja porodice, pravo na regresiranje troškova boravka u predškolskoj ustanovi koja ima rešenje ministarstva nadležnog za poslove prosvete o verifikaciji.

Način i uslove regresiranja troškova iz stava 1. ovog člana utvrđuje nadležni organ jedinice lokalne samouprave.

III. POSTUPAK I NAČIN OSTVARIVANJA PRAVA

Član 38.

Ministar nadležan za socijalna pitanja propisuje bliže uslove i način ostvarivanja prava na: naknadu zarade, odnosno naknadu plate za vreme porodijskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta, odsustva sa rada radi posebne nege deteta; ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta; roditeljski dodatak; dečiji dodatak; naknadu troškova boravka u predškolskoj ustanovi za decu bez roditeljskog staranja i naknadu troškova boravka u predškolskoj ustanovi za decu sa smetnjama u razvoju i decu sa invaliditetom i naknadu troškova boravka u predškolskoj ustanovi za decu korisnika novčane socijalne pomoći.

Ministar nadležan za socijalna pitanja propisuje bliže uslove odsustva sa rada ili rada sa polovinom punog radnog vremena roditelja, odnosno usvojitelja, hranitelja ili staratelja deteta mlađeg od pet godina kome je potrebna posebna nega.

O stepenu smetnji u psihofizičkom razvoju i invaliditetu deteta mišljenje daje nadležna komisija fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje, a troškovi njenog rada finansiraju se iz budžeta Republike Srbije.

Sastav, nadležnost i način rada komisije iz stava 3. ovog člana utvrđuje ministar nadležan za socijalna pitanja, u skladu sa zakonom.

Član 39.

Prava utvrđena ovim zakonom ostvaruju se po propisima o opštem upravnom postupku, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Podatke koji su potrebni za rešavanje zahteva po ovom zakonu, a nalaze se u dostupnim službenim evidencijama državnih organa, organa jedinica lokalne samouprave i imalaca javnih ovlašćenja, organi nadležni za rešavanje o pravima po ovom zakonu pribavljaju po službenoj dužnosti u skladu sa zakonom koji uređuje opšti upravni postupak.

Organi nadležni za rešavanje o pravima po ovom zakonu preuzimaju podatke iz stava 2. ovog člana, iz dostupnih službenih evidencija elektronskim putem ukoliko su umreženi sa bazama podataka u skladu sa zakonom, za podnosioca zahteva i članove zajedničkog domaćinstva koji se odnose na: JMBG, ime i državljanstvo iz matičnih knjiga, podatke o prebivalištu iz registra prebivališta, podatke o prihodima i imovini iz službenih evidencija poreske uprave, podatke o prijavi na osiguranje i plaćenim doprinosima za obavezno socijalno osiguranje iz Centralnog registra obaveznog socijalnog osiguranja, podatke o posedovanju nepokretnosti iz katastra nepokretnosti i drugih javno dostupnih evidencija.

Član 40.

Rešavanje o pravima iz člana 11. stav 1. tač. 1) do 7) ovog zakona poverava se nadležnom organu jedinice lokalne samouprave.

O pravima iz stava 1. ovog člana nadležni organ rešava na osnovu podnetog zahteva.

Za zahtev iz stava 2. ovog člana od podataka o ličnosti nadležni organ može zahtevati sledeće podatke o podnosiocu zahteva, o članovima njegovog domaćinstva, odnosno porodice, i to:

1. JMBG, ime i prezime, adresa prebivališta odnosno boravišta, državljanstvo, datum i mesto i opština rođenja, podaci o bankovnom računu na koji se vrši isplata, kontakt telefon, adresa elektronske pošte, vrsta srodstva;

2. Podatke o socio-ekonomskom statusu u obimu koji je definisan uslovima za ostvarivanje prava definisanih ovim zakonom - podaci o prihodima i imovini, podaci o plaćenim doprinosima, podaci o zaposlenju i poslodavcu, podaci o stambenom statusu, bračni status, status deteta ukoliko se radi o detetu sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, podaci o školovanju dece, podaci o starateljstvu odnosno hraniteljstvu ukoliko postoje;

3. Podatke potrebne za obračun i isplatu naknada zarade, odnosno naknade plate za ona prava koja imaju karakter naknade zarade, odnosno naknade plate.

Član 41.

O pravima iz ovog zakona u prvom stepenu rešava nadležni organ u mestu prebivališta podnosioca zahteva, osim o pravu na naknadu zarade, odnosno naknadu plate za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta i pravu na ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta, o kojem rešava nadležni organ u mestu sedišta poslodavca zaposlenog odnosno sedištu lica koje samostalno obavlja delatnost.

Ukoliko prebivalište podnosioca zahteva i sedište poslodavca prilikom podnošenja zahteva za ostvarivanje prava na naknadu zarade odnosno naknadu plate za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta i pravu na ostale naknade po osnovu rođenja i

nege deteta i posebne nege deteta nije u istom mestu, zahtev za ostvarivanje prava može se podneti i nadležnom organu u mestu prebivališta podnosioca zahteva, koji je u obavezi da ga prosledi nadležnom organu u mestu sedišta poslodavca, kao i da po potrebi posreduje u postupku ostvarivanja prava.

Član 42.

Po žalbama na prvostepena rešenja o pravima iz člana 11. stav 1. tač. 1) do 7) ovog zakona u drugom stepenu rešava ministar nadležan za socijalna pitanja.

Rešavanje u drugom stepenu po žalbama na prvostepena rešenja o pravima iz člana 11. stav 1. tač. 1) do 7) ovog zakona na teritoriji AP Vojvodine poverava se odgovarajućem organu uprave AP Vojvodine.

Član 43.

Korisnik prava iz ovog zakona koji je na osnovu neistinitih ili netačnih podataka, ili neprijavlivanjem promena koje utiču na gubitak ili obim prava ostvario pravo, dužan je da naknadi štetu, u skladu sa zakonom.

Član 44.

Sredstva za ostvarivanje prava od opšteg interesa utvrđenih u članu 11. stav 1. tač. 1) do 7) ovog zakona obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije, u skladu sa zakonom, pri čemu se posebno vode sredstva za naknade za porodijsko odsustvo, a posebno sredstva za decu i porodicu.

Član 45.

Ministarstvo nadležno za socijalna pitanja vrši nadzor nad radom organa u vršenju ovim zakonom poverenih poslova državne uprave, u skladu sa zakonom kojim se uređuje državna uprava, a nadzor na teritoriji AP Vojvodine poverava se odgovarajućem organu uprave AP Vojvodine.

IV. INFORMACIONI SISTEM ZA ISPLATU PRAVA

Član 46.

U cilju automatizacije obračuna iznosa za isplate koje korisnicima prava vrši Ministarstvo po osnovu ovoga zakona, Ministarstvo uspostavlja Informacioni sistem za isplatu prava (u daljem tekstu: IS).

U IS unose se podaci iz zahteva za ostvarivanje prava, priloženih i po službenoj dužnosti pribavljenih dokaza, iz rešenja donetih po tim zahtevima kao i podaci iz drugih dokumenta koji su ovim zakonom predviđeni da se dostavljaju u toku rešavanja zahteva i korišćenja prava kao što su potvrde o redovnom pohađanju škole.

Na osnovu unetih podataka, putem IS-a vodi se evidencija podnetih zahteva, donetih rešenja, evidencija dokaza pribavljenih po službenoj dužnosti elektronskim putem posredstvom IS-a, kao i podnosilaca zahteva i članova njihovih domaćinstava.

Na osnovu podataka iz stava 2. ovog člana u IS se formiraju podaci za isplatu po pravima propisanim ovim zakonom uključujući podatke za plaćanje poreza i doprinosa za naknadu zarade, odnosno naknade plate. U IS se takođe vodi evidencija isplata po nosiocima prava kao i podataka o plaćeni porezima i doprinosima za ona prava koja imaju karakter naknade zarade, odnosno naknadu plate.

Ukoliko podaci iz stava 2. ovog člana nisu dovoljni za pravilno određivanje iznosa za plaćanje poreza i doprinosa koji se zahtevaju za poresku prijavu, nadležni organu IS unosi dodatne podatke.

Ovlašćena lica nadležnog organa imaju pristup IS-u i tim putem se između ostalog, vrši unos podataka iz stava 2. ovog člana, uvid u podatke o isplatama, preuzimanje podataka za plaćanje poreza i doprinosa, unos povratnih informacija o prihvaćenim poreskim prijavama i pregled odgovarajućih statističkih izveštaja.

Ovlašćena lica nadležnog organa u okviru IS-a imaju pristup i funkcionalnostima čija je svrha efikasniji rad nadležnog organa kao što je uvid u službene evidencije drugih organa u slučaju kada postoje tehnički uslovi za povezivanje.

Podaci iz stava 2. ovog člana u IS se mogu unositi i od strane zaposlenih u IS Ministarstva.

Bliže uslove i način uspostavljanja IS, prikupljanja, unosa, ažuriranja, dostupnosti podataka i druga pitanja od značaja za taj sistem, propisuje ministar nadležan za socijalna pitanja.

V ZAŠTITA, KORIŠĆENJE, AŽURIRANJE I ČUVANJE PODATAKA

1. Zaštita podataka

Član 47.

Svi vidovi prikupljanja, držanja, obrade i korišćenja podataka sprovode se u skladu sa ovim zakonom, uz poštovanje načela propisanih zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Za potrebe naučnoistraživačkog rada i statističkih analiza, podaci o ličnosti koriste se i objavljuju na način kojim se obezbeđuje zaštita identiteta korisnika prava, u skladu sa zakonom.

2. Korišćenje podataka

Član 48.

Korisnik podataka iz IS može biti državni i drugi organ i organizacija, kao i pravno i fizičko lice, pod uslovom da je zakonom ovlašćeno da traži i prima podatke, da su ti podaci neophodni za izvršenje poslova iz njegove nadležnosti ili služe za potrebe istraživanja, uz uslov da se obezbedi zaštita podataka o ličnosti u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Podaci u IS moraju biti bezbednim merama zaštićeni od neovlašćenog pristupa i korišćenja.

3. Ažuriranje i čuvanje podataka

Član 49.

Podaci u IS ažuriraju se bez odlaganja, a najkasnije u roku od 30 dana od dana nastanka promene.

Rokovi čuvanja podataka u IS uređuju se posebnim zakonom.

VI. DEČIJA NEDELJA

Član 50.

„Dečija nedelja” organizuje se svake godine u prvoj punoj nedelji meseca oktobra, radi podsticanja i organizovanja raznovrsnih kulturno-obrazovnih, rekreativnih i drugih manifestacija posvećenih deci i preduzimanja drugih mera za unapređivanje razvoja društvene brige o deci.

Aktivnosti koje se organizuju za vreme trajanja „Dečije nedelje” utvrđuju se programom koji donosi ministar nadležan za socijalna pitanja.

Podnosioci predloga programa mogu biti udruženja, koja u svojim programima delovanja imaju aktivnosti koje doprinose ciljevima „Dečije nedelje”, a koja imaju najmanje pet godina iskustva u organizovanju manifestacija za decu na republičkom nivou.

Aktivnosti u toku „Dečije nedelje” finansiraju se sredstvima koja se prikupe za vreme trajanja „Dečije nedelje” i uplate na poseban račun.

Sredstva iz stava 4. ovog člana koriste se za realizaciju programa i to: 40% za aktivnosti na republičkom nivou, a 60% za aktivnosti na nivou jedinica lokalne samouprave.

Odobrena sredstva iz stava 4. ovog člana mogu se koristiti isključivo za sprovođenje prihvaćenog programa.

U budžet programa ne mogu se uvrstiti troškovi koji se odnose na plate zaposlenih u udruženju.

Udruženje ne može koristiti odobrena sredstva za promociju političkih stranaka ili stavova, niti za obavljanje delatnosti u cilju sticanja profita.

Nakon realizacije odobrenog programa, udruženje organizator dužno je da ministarstvu nadležnom za socijalna pitanja podnese narativni i finansijski izveštaj o realizaciji programa.

Jedinice lokalne samouprave su u obavezi da, u skladu sa dobijenim uputstvima, udruženju organizatoru dostave izveštaj o realizaciji „Dečije nedelje” na svojoj teritoriji.

Član 51.

Za vreme trajanja „Dečije nedelje” plaća se poseban iznos, i to na:

1) Svaku prodatu voznu kartu u međumesnom i međunarodnom prevozu u železničkom, vodnom, vazdušnom i drumskom saobraćaju;

2) Svaku poštansku pošiljku u unutrašnjem poštanskom saobraćaju, osim za pošiljke novina i časopisa čiji prijem, prenos i uručenje obavljaju javni poštanski operator i drugi poštanski operatori, u skladu sa zakonom kojim se uređuju poštanske usluge;

3) Svaku prodatu ulaznicu za pozorište, bioskop, drugu kulturnu manifestaciju i sportsku priredbu za koju se naplaćuju ulaznice;

4) Svaki prodat nosač zvuka sa snimljenim sadržajem.

Naplata iznosa vrše organizacije i druga pravna lica i građani koji prodaju ulaznice - vozne karte, nosače zvuka sa snimljenim sadržajem, odnosno vrše poštansku uslugu i dužni su da naplaćena sredstva uplate na poseban račun u budžet Republike Srbije, u roku od sedam dana od dana završetka „Dečije nedelje”.

Ministar nadležan za finansije bliže propisuje način naplate iznosa iz stava 1. ovog člana.

Iznos iz stava 1. ovog člana utvrđuje Vlada aktom koji donosi do 1. septembra za tekuću godinu.

Član 52.

Naplaćena sredstva za vreme trajanja „Dečije nedelje” utvrđuju se u budžetu Republike Srbije, a ministarstvo nadležno za socijalna pitanja ih raspoređuje organizatorima manifestacija posvećenih deci, u skladu sa izvršenim programom iz člana 49. stav 2. ovog zakona.

VII. KAZNENE ODREDBE

Član 53.

Novčanom kaznom od 50.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj poslodavac sa svojstvom pravnog lica i drugo pravno lice ako izda neistinitu potvrdu o ostvarenim prihodima podnosioca zahteva iz člana 5. stav. 4. ovog zakona.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se poslodavac koji je preduzetnik novčanom kaznom od 20.000 do 100.000 dinara.

Novčanom kaznom od 50.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj poslodavac sa svojstvom pravnog lica i drugo pravno lice akone postupi u skladu sa članom 16. stav 4. ovog zakona.

Za prekršaj iz stava 3. ovog člana kazniće se poslodavac koji je preduzetnik novčanom kaznom od 20.000 do 100.000 dinara.

VIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 54.

Postupci za ostvarivanje prava na odsustvo sa rada i naknadu zarade odnosno naknadu plate za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i posebne nege deteta koji su započeti pre početka primene ovog zakona okončaće se u skladu sa propisima koji su bili na snazi u vreme otpočinjanja porodiljskog odsustva.

Pravo na roditeljski dodatak za decu rođenu pre početka primene ovog zakona, ostvariće se u skladu sa propisima koji su bili na snazi na dan rođenja deteta.

Isplate po rešenjima donetim pre početka primene ovog zakona kao i u postupcima iz stava 1. i 2. ovog člana koji su rešeni u skladu sa propisima koji su bili na snazi do početka primene ovog zakona vršiće se u skladu sa propisima koji su bili na snazi do početka primene ovog zakona.

Član 55.

Ministar nadležan za socijalna pitanja doneće propise na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 56.

Danom početka primene ovog zakona prestaju da važe odredbe čl. 73. do 75. Zakona o društvenoj brizi o deci („Službeni glasnik RS”, br. 49/92, 29/93, 53/93, 67/93-dr. zakon, 28/94, 47/94, 48/94-dr. zakon, 25/96, 29/01, 16/02-dr. zakon, 62/03-dr. zakon, 64/03- ispravka dr. zakon, 101/05-dr. zakon i 18/10-dr. zakon).

Danom početka primene ovog zakona prestaje da važi Zakon o finansijskoj podršci porodici sa decom („Službeni glasnik RS”, br. 16/02, 115/05 i 107/09).

Član 57.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, a primenjuje se od 1. jula 2018. godine.

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u čl. 63. do 66. i članu 69. Ustava Republike Srbije, kojima je utvrđeno pravo na slobodu odlučivanja o rađanju, prava deteta, prava i dužnosti roditelja, posebna zaštita porodice, majke, samohranog roditelja i deteta, kao i socijalna zaštita građana i porodice.

II RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Odredbe Zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom predstavljaju deo ukupne društvene brige o deci i odnose se na poboljšanje uslova za zadovoljavanje osnovnih potreba dece, posebne podsticaje za rađanje dece i podršku materijalno ugroženim porodicama, porodicama sa decom sa smetnjama u razvoju i invaliditetom i deci bez roditeljskog staranja.

Zakon o finansijskoj podršci porodici sa decom zasnovan je na pravu i dužnosti roditelja da podižu i vaspitavaju decu, pravu deteta na uslove života koji mu omogućavaju pravilan razvoj i obavezi države da podrži dobrobit porodice, deteta i budućih generacija. Otuda ovaj zakon ne predstavlja samo opredeljenje države u oblasti socijalne politike, već je, uključujući demografske potrebe, istovremeno i važan instrument populacione politike.

Razlozi za donošenje ovog zakona proizlaze iz analize njegove dosadašnje primene u praksi i potrebe izmena i dopuna postojećih zakonskih rešenja, koje zbog njihove obimnosti nije bilo moguće urediti izmenama i dopunama Zakona, pa se pristupilo izradi novog.

Novim zakonskim rešenjima olakšava se postupak ostvarivanja prava, proširuje se obuhvat korisnika pri čemu se ne ugrožavaju sredstva predviđena budžetom za ove namene, i usklađuju se pojedine odredbe sa propisima EU (poglavlja 2. i 19.).

Pored toga nova zakonska rešenja doprinose i ispunjavanju ciljeva utvrđenih Program ekonomskih reformi (ERP) za period od 2016-2018., koji je usvojen od strane Vlade i koji predviđa povećanje iznosa sredstava za sprovođenje mera socijalne zaštite. Pored toga, Program kao jednu od devet prioriternih strukturnih reformi u cilju otklanjanja prepreka privrednom rastu i razvoju prepoznaje: socijalno uključivanje, smanjenje siromaštva i jednake mogućnosti. U okviru te reforme predviđa se povećanje adekvatnosti novčanih davanja, kao i unapređenje dostupnosti i kvaliteta usluga socijalne zaštite.

Iste mere predviđene su i Programom reformi politike zapošljavanja i socijalne politike (ESRP) usvojenim 2016. godine.

Nova zakonska rešenja doprinose i ispunjavanju ciljeva utvrđenih Akcionim planom za sprovođenje Programa Vlade za 2017 godinu, koji kao jedan od prioriternih ciljeva postavlja bolje targetiranu socijalnu zaštitu, s obzirom da deo građana koji se nalazi u stanju ozbiljne socio-ekonomske ugroženosti nije obuhvaćen materijalnim davanjima.

Takođe, ovim zakonom se uspostavlja i dodatna zaštita dece iz posebno ranjivih grupa (deca sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, dece bez roditeljskog staranja i dece korisnika novčane socijalne pomoći).

Ovim zakonom uvodi se novo pravo na ostale naknade po osnovu rođenja, nege i posebne nege deteta. Ovo pravo omogućiće velikom broju žena da po prvi put steknu mogućnost ostvarivanja prava na ostale naknade u periodu po rođenju deteta. Reč je o ženama koje nisu u radnom odnosu, već samostalno obavljaju delatnost, vlasnice su poljoprivrednog gazdinstva, ili su radno angažovane po osnovu privremenih i povremenih poslova, ugovora o delu, autorskih ugovora ili su u trenutku rođenja deteta nezaposlene i nisu ostvarile pravo na novčanu naknadu po osnovu nezaposlenosti, a radile su u periodu koji je od uticaja na ostvarivanje prava.

Pored toga ovo pravo moći će da ostvare i žene koje su poljoprivredni osiguranici.

Na ovaj način pružiće se posebna zaštita ženama koje su radno angažovane po osnovu fleksibilnih oblika rada i koje sada neće morati da prekidaju svoje delatnosti, odnosno same će odlučivati da li će, i u kom obliku će ih redukovati, a država će im obezbediti naknadu na osnovu prethodnih izdvajanja po osnovu doprinosa za obavezno socijalno, odnosno penzijsko i invalidsko osiguranje.

Posebna podrška pružiće se i roditeljima po osnovu rođenja prvog deteta imajući u vidu povećane troškove koji su neophodni u prvim danima rođenja deteta.

Novo zakonsko rešenje omogućiće smanjenje potrebne dokumentacije, direktnu isplatu prava, kao i bolju zaštićenost zaposlene porodilje čiji redovni prihodi u periodu korišćenja odsustva neće biti uslovljeni voljom i trenutnim finansijskim stanjem poslodavca.

Posebno je važno istaći da će u periodu korišćenja naknade zarade za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta, ministarstvo nadležno za socijalna pitanja preuzeti ulogu poslodavca tako što će obračun i isplatu za ova prava vršiti direktno na račun korisnika. Kako je isplata prihoda koji imaju karakter zarade regulisana posebnim setom propisa koji propisuju obaveze za poslodavca kao isplatioca prihoda, deo tih propisa mora se uskladiti sa novim načinom obračuna i isplate ovih naknada. Ovo se posebno odnosi na propise koji propisuju podnošenje poreskih prijava za poreze i doprinose po odbitku.

Razlozi leže i u potrebi za smanjenjem budžetskih rashoda opredeljenih za isplatu prava propisanih Zakonom, a koji se prevashodno odnose na naknadu zarade za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta, nastalih kao posledica izigravanja i zloupotrebe dosadašnjih odredaba Zakona. Ova sredstva biće preraspodeljena za realizaciju drugih prava iz oblasti finansijske podrške porodici sa decom.

U postupku ostvarivanja prava na naknadu zarade za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta, uočeno je zapošljavanje trudnica po saznanju za trudnoću i ugovaranje osnovnih zarada u iznosu koji je višestruko veći od zarada ostalih zaposlenih i uobičajenih zarada zaposlenih koji obavljaju iste ili slične poslove sa istom stručnom spremom, kao i da često radni odnos ovih lica prestaje po isteku trajanja porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta, što ukazuje da je radni odnos zasnovan isključivo u cilju ostvarivanja prava na naknadu zarade.

Značajan broj tako zaposlenih lica ubrzo nakon zasnivanja radnog odnosa odlazi na odsustvo zbog komplikacija u vezi sa održavanjem trudnoće, što znači da isplatu naknade zarade vrši budžet Republike Srbije preko Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje, a što za poslodavca znači da za tako zaposlenog nema troškova za isplatu zarade, izuzev prvog meseca koji padaju na njegov teret.

Tako zaposlena žena kasnije koristi porodiljsko odsustvo i odsustvo sa rada radi nege deteta koje može trajati i do dve godine ukoliko je reč o trećem i svakom narednom detetu, a ovaj period korišćenja naknade je i duži, ukoliko se koristi i odsustvo rada radi posebne nege deteta, koje može trajati i do navršenih pet godina života deteta.

Jedan od načina zloupotrebe odredaba Zakona odnosi se na već zaposlene kod poslodavca čija se zarada po saznanju za trudnoću višestruko uvećava u odnosu na ostale zaposlene. Uvećanje zarade najčešće se pravda posebnim doprinosom zaposlene radu poslodavca, dodatnom angažovanju u tom periodu, unapređenjem ili promenom radnog mesta. Jedan deo ovih zaposlenih ubrzo po uvećanju zarade odlazi na odsustvo zbog komplikacija u vezi sa održavanjem trudnoće, i dalja isplata njene naknade vrši se preko fonda za zdravstveno osiguranje. U periodu njenog odsustva poslodavac najčešće ne angažuje drugo lice, već poslove obavljaju ostali zaposleni, sa daleko nižim zaradama, a ako se i angažuje drugo lice njegova zarada utvrđena je u nivou zarada ostalih zaposlenih. Po povratku sa odsustva zarada zaposlene isplaćuje se u istom iznosu koji je imala pre uvećanja zarade.

Posebne kategorije čine lica koja samostalno obavljaju delatnost, a koja su otpočinjala obavljanje delatnosti u periodu trudnoće, i lica koja su već obavljala ovu delatnost, a po saznanju za trudnoću neosnovano uvećavala osnovicu na koju su plaćala obavezno socijalno osiguranje, da bi neposredno nakon toga privremeno prestajale sa obavljanjem delatnosti i koristila odsustvo i naknadu po osnovu odsustva zbog komplikacija u vezi sa održavanjem trudnoće, a potom i porodiljskog odsustva. Time se povećavao i iznos naknada zarada isplaćivanih iz budžeta Republike.

Kada je reč o odsustvu sa rada radi posebne nege detete i naknadi zarade koja se ostvaruje za vreme ovog odsustva, uočeno je korišćenje ovog odsustva po osnovu zdravstvenog stanja deteta koje ne odgovara stanjima propisanim Pravilnikom o uslovima, postupku i načinu ostvarivanja prava na odsustvo sa rada radi posebne nege deteta. U ovakvim slučajevima, objektivno, moglo bi se koristiti odsustvo sa rada u skladu sa propisima o zdravstvenom osiguranju, mada je u značajnom broju slučajeva reč o potpunoj zloupotrebi prava, jer su u pitanju zdrava deca, a odsustvo se koristi kao instrument zbrinjavanja deteta, čime se izbegava njegov upis u predškolsku ustanovu.

Svim navedenim zloupotrebama uzrokuje se značajan odliv sredstava iz budžeta Republike Srbije.

Tako se u julu 2017. u odnosu na 2010. godinu (kada su počele da se primenjuju odredbe poslednjih izmena i dopuna Zakona) broj korisnika ovog prava povećao prosečno mesečno sa 34.364 na 41.900 porodilja.

Za isplatu ovih prava u 2010. godini prosečno mesečno se izdvajalo 1.662.461.188,00 dinara, a u julu 2017. godini - 2.549.000.000,00 dinara. To znači da ukoliko se posmatraju ove dve godine, prosečno mesečno izdavanje uvećano je za 886.538.812,00 dinara, odnosno na godišnjem nivou 10.638.465.744,00 dinara.

Kada je reč o pravu na roditeljski dodatak, u 2010. godini prosečno mesečno je bilo ostvareno pravo za 64.369 dece, a u julu 2017. godini za prosečno mesečno 63.440 dece.

Za ovo pravo u 2010. godini prosečno mesečno se izdvajalo 430.681.906,00 dinara, a u julu 2017. godini 617.471.853,00 dinara.

Uvećanje potrebnih sredstava za 2017. godinu posledica je usklađivanja iznosa roditeljskog dodatka koje se vrši dva puta godišnje sa indeksom potrošačkih cena.

Dečiji dodatak je u 2010. godini prosečno mesečno ostvarivan za 393.814 dece, a u julu 2017. godini za 354.672 dece.

U 2010. godini za ovo pravo prosečno mesečno isplata je iznosila 802.433.670 dinara, dok je u julu 2017. godini 1.034.265.261 dinara.

Ovo povećanje je takođe rezultat usklađivanja iznosa dodatka koje se vrši dva puta godišnje sa indeksom potrošačkih cena.

III. OBJAŠNJENJE POJEDINIH ODREDBA

U Zakonu su definisana sledeća prava na finansijsku podršku porodici sa decom:

- 1) naknada zarade za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta;
- 2) ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta;
- 3) roditeljski dodatak;
- 4) dečiji dodatak;
- 5) naknada troškova boravka u predškolskoj ustanovi za decu bez roditeljskog staranja;
- 6) naknada troškova boravka u predškolskoj ustanovi za decu sa smetnjama u razvoju i invaliditetom;
- 7) regresiranje troškova boravka u predškolskoj ustanovi dece iz materijalno ugroženih porodica.

Naknada zarade za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta jeste klasična mera finansijske podrške porodici putem koje se olakšava usklađivanje rada i roditeljstva.

Ostale naknade po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta, takođe predstavljaju meru finansijske podrške porodici sa decom, putem koje se olakšava usklađivanje rada i roditeljstva lica koja samostalno obavljaju delatnost, uključujući lica koja taj status imaju a vlasnici su porodičnog poljoprivrednog gazdinstva, lica koja su angažovana po osnovu privremenih i povremenih poslova, po osnovu ugovora o delu, autorskih ugovora, lica koja su u periodu od 18 meseci pre rođenja deteta bila u radnom odnosu ili su samostalno obavljala delatnost, a u momentu rođenja deteta su nezaposlena i nisu ostvarila pravo na novčanu naknadu po osnovu nezaposlenosti i lica koja su poljoprivredni osiguranici.

Zakonom se predviđa direktna isplata naknada zarada i ostalih naknada na lični račun korisnika prava, a za zaposlene poreza i doprinosa na odgovarajuće uplatne račune, što će imati za posledicu smanjenje potrebne dokumentacije, kao i

redovnu isplatu prihoda u periodu korišćenja odsustva, i samim tim bolju zaštitu korisnika prava.

Roditeljski dodatak predstavlja neophodnu meru podrške porodici, jer predstavlja u sadržinskom i u materijalnom smislu glavni instrument populacione politike. Naime, Centralna Srbija i AP Vojvodina zahvaćene su vrlo nepovoljnim demografskim kretanjima: stanovništvo se odavno ne obnavlja u istoj razmeri, jer je stopa fertiliteta decenijama ispod potrebe za prostu reprodukciju; broj novorođenih je daleko niži od broja umrlih, pa je prirodni priraštaj negativan, kako ukupno, tako posmatrano i u najvećem broju opština; stanovništvo ubrzano stari, rapidan je proces depopulacije; povećava se udeo starih u ukupnom stanovništvu. Dugoročne demografske projekcije najavljuju još nepovoljnije tendencije u budućnosti i znatno smanjenje broja stanovnika. Ovakva kretanja imaju izuzetno nepovoljne socijalne i ekonomske posledice i zahtevaju efikasan politički odgovor države.

Uz isplatu roditeljskog dodatka predviđena je i jednokratna isplata paušala za nabavku opreme za dete, umesto dosadašnjeg prava na refundaciju PDV-a za kupovinu hrane i opreme za bebe, propisane članom 56 b Zakona o porezu na dodatu vrednost.

Dečiji dodatak definisan je kao mera socijalne politike. Prilagođavanje ove mere zahtevima socijalne politike uslovljava sledeće:

- 1) zadržava se finansijski cenzus, kako bi se obezbedilo da pravo na dečiji dodatak imaju samo porodice sa nižim primanjima;
- 2) visina dečijeg dodatka vezuje se za ostvarivanje egzistencijalnih potreba deteta i ne diferencira se prema redu rođenja deteta;
- 3) pravo na dečiji dodatak sticalo bi se kao i do sada za prva četiri deteta po redu rođenja u porodici, a izuzetno i za naredno dete po redu rođenja, u situaciji kada jedno od prvo četvoro dece izađe iz prava po osnovu starosne granice propisane Zakonom;
- 4) visina dečijeg dodatka uvećava se za iznos još jednog dečijeg dodatka za decu srednjoškolskog uzrasta.

Navedenim zakonskim rešenjem nije obuhvaćena kategorija hranitelja, imajući u vidu da je za decu u hraniteljskim porodicama obezbeđena podrška koju propisuje Zakon o socijalnoj zaštiti, i koja obuhvataju izdvajanja namenjena za izdržavanje deteta i rad hranitelja.

Za decu bez roditeljskog staranja obuhvaćenu starateljskom zaštitom i decu u jednoroditeljskim porodicama ostvaruje se pravo na dečiji dodatak pod povoljnijim uslovima u pogledu 20% većeg cenzusa i 30% većeg iznosa dečijeg dodatka, a za decu u jednoroditeljskim porodicama kada je drugi roditelj nepoznat, preminuo je a nije ostvareno pravo na porodičnu penziju ili je postao potpuno i trajno nesposoban za rad a nije stekao pravo na penziju, cenzus se uvećava za 30% kao i iznos dečijeg dodatka.

Kada je reč o deci sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, za njih se ovo pravo ostvaruje takođe pod povoljnijim uslovima, koji obuhvataju 20% veći cenzus za ostvarivanje prava i 50% veći iznos dečijeg dodatka. U slučaju ispunjenja uslova za uvećanje iznosa dečijeg dodatka po više osnova, Zakonom je propisano ograničenje uvećanja do 80% redovnog iznosa dečijeg dodatka.

Zakon dozvoljava mogućnost uvođenja u pravo na dečiji dodatak korisnika novčane socijalne pomoći bez ponovne ocene materijalnog stanja porodice, uz dokaz da dete redovno pohađa školu.

Nezavisno od materijalnih uslova pravo na dečiji dodatak ostvariće porodica koja ima dete sa smetnjama za koje je ostvareno pravo na dodatak za pomoć i negu drugog lica, prema uslovima propisanim Zakonom o socijalnoj zaštiti.

Dužina trajanja prava korisnika dečijeg dodatka produžava se do završetka redovnog srednjeg obrazovanja, a najduže do navršениh 20 godina života, a za decu koja su iz opravdanih razloga kasnije započela školovanje, do navršene 21 godine života.

Naknada troškova boravka u predškolskoj ustanovi za decu bez roditeljskog staranja definisana je kao dodatna mera zaštite dece bez roditeljskog staranja predškolskog uzrasta.

Ovo pravo mogu ostvariti i staraoci, pod uslovom da je ostvareno pravo na dečiji dodatak, a hranitelji, pod uslovom da su ispunjeni uslovi propisani za ostvarivanje prava na dečiji dodatak.

Deca bez roditeljskog staranja koja su na smeštaju u ustanovi socijalne zaštite ostvaruju ovo pravo bez postavljanja uslova.

Podsticanje integracije dece bez roditeljskog staranja u vršnjačku grupu u lokalnoj sredini u vreme predškolskog uzrasta, kao i jednako pravo na predškolsko vaspitanje, osnova su ovako postavljene obaveze države na naknadu troškova njihovog boravka u predškolskoj ustanovi.

Naknada troškova koju obezbeđuje država je u visini učešća roditelja/staratelja u ceni usluge.

Naknada troškova boravka u predškolskoj ustanovi za decu sa smetnjama u razvoju i decu sa invaliditetom takođe je dodatna mera zaštite posebno osetljive grupe dece. Njom se podstiče uključivanje ove dece u redovne predškolske grupe, i predstavlja podršku roditeljima da dete ostane u porodici i da se razvija u skladu sa svojim mogućnostima, a pri tom ostvarivanje ovog prava nije uslovljeno ostvarenim pravom na dečiji dodatak.

Naknada troškova boravka u predškolskoj ustanovi za decu za decu korisnika novčane socijalne pomoći takođe je dodatna mera zaštite posebno osetljive grupe dece. Njom se podstiče uključivanje ove dece u redovne predškolske grupe, čime se omogućava detetu da se razvija u skladu sa svojim mogućnostima.

Regresiranje troškova boravka u predškolskoj ustanovi dece iz materijalno ugroženih porodica je mera podrške porodicama koje imaju teškoće u obezbeđivanju materijalnih uslova za funkcionisanje porodice, posebno u delu ostvarivanja roditeljstva. Istovremeno, znači i otvaranje mogućnosti za organizovan vaspitni i obrazovni rad, koji je posebno značajan za decu iz ovih porodica. U ovom zakonu definisan je princip, odnosno pravo na regresiranje troškova a način, visinu i uslove regresiranja utvrđuje nadležni pokrajinski, gradski odnosno opštinski organ, koji i finansira ovo pravo.

Novinu u Zakonu predstavljaju odredbe koje se odnose na informacioni sistem za isplatu prava, ažuriranje i čuvanje podataka, i zaštitu njihovog korišćenja.

Zakonom se uvodi i pravni osnov za sprovođenje aktivnosti u toku trajanja Dečije nedelje, čije su odredbe do sada bile sadržane u Zakonu o društvenoj brizi o deci. Ove odredbe pretrpele su odgovarajuća terminološka usklađivanja sa promenama uzrokovanim tehničkim i tehnološkim razvojem društva, a finansiranje aktivnosti za vreme trajanja Dečije nedelje ostaje i dalje u nadležnosti ministarstva zaduženog za socijalna pitanja.

Predviđene su i kaznene odredbe u slučaju nepostupanja na način koji je propisan Zakonom.

IV. FINANSIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Opređeljena sredstva za isplatu ovih prava u 2017. godini su:

- Naknada iz budžeta za porodijsko odsustvo 30.910.594.000 dinara
- Roditeljski dodatak 8.000.000.000 dinara
- Dečiji dodatak 13.000.000.000 dinara

Naknade boravka dece sa smetnjama u razvoju i invaliditetom i dece bez roditeljskog staranja u predškolskim ustanovama 15.600.000 dinara

Ukupan iznos sredstava za navedena prava iznosi 51.926.194.000 dinara.

U 2018. godini potrebno je za:

- Naknade iz budžeta za porodijsko odsustvo 33.110.224.000 dinara
- Roditeljski dodatak 8.200.000.000 dinara
- Dečiji dodatak 13.317.135.000 dinara

Naknade boravka dece sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, dece bez roditeljskog staranja i dece korisnika novčane socijalne pomoći u predškolskim ustanovama 15.600.000 dinara

Ukupan iznos sredstava za navedena prava iznosi 54.642.959.000 dinara.

U 2019. godini potrebno je za:

- Naknade iz budžeta za porodijsko odsustvo 34.110.224.000 dinara
- Roditeljski dodatak 8.364.568.000 dinara
- Dečiji dodatak 14.000.000.000 dinara

Naknade boravka dece sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, dece bez roditeljskog staranja i dece korisnika novčane socijalne pomoći u predškolskim ustanovama 17.000.000 dinara

Ukupan iznos sredstava za navedena prava iznosi 56.491.792.000 dinara.

Sredstva za realizaciju prava propisanih ovim zakonom u 2017. godini opredeljena su u budžetu Republike Srbije: Program 0903 – Porodično-pravna zaštita građana, Programska aktivnost – 0001 – Prava korisnika iz oblasti zaštite porodice i dece, Funkcija 040 – Porodica i deca, Ekonomska klasifikacija 472.

Sredstva za 2018. i 2019. godinu opredeliće se u okviru limita koji odredi Ministarstvo finansija za Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja.

V. FINANSIJSKI EFEKTI DONOŠENJA ZAKONA

Donošenjem ovog zakona smanjiće se iznos sredstava opredeljenih za isplatu naknada zarada za vreme porodijskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta, kao i ostalih naknada po osnovu rođenja i nege deteta i posebne nege deteta. Ovo stoga što se uvodi novi način

obračuna naknada zarada i ostalih naknada koji podrazumeva kao osnov za utvrđivanje visine osnovicu na koji su plaćeni doprinosi za obavezno socijalno osiguranje u 18 meseci koji prethode prvom mesecu u kome je otpočeto odsustvo zbog komplikacija u vezi sa održavanjem trudnoće, odnosno porodijsko odsustvo. Za žene poljoprivredne osiguranike osnov za utvrđivanje ostalih prihoda po osnovu rođenja, nege i posebne nege deteta biće osnovica na koju su plaćeni doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje u 24 meseca koji prethode mesecu rođenja deteta.

Takođe, ovim Zakonom uređuje se i način utvrđivanja prava na odsustvo sa rada radi posebne nege deteta, u smislu veštačenja potrebe za ovim odsustvom, a koje će raditi komisija PIO fonda, čime će se sprečiti dosadašnje zloupotrebe prava.

Zbog drugačijeg definisanja prava i obuhvata: lica koja mogu ostvariti pravo po osnovu ugovora o privremenim i povremenim poslovima, lica koji su nosioci porodičnog poljoprivrednih gazdinstava i imaju status lica koji samostalno obavljaju delatnost prema zakonu kojim se uređuje porez na dohodak građana, po osnovu ugovora o delu, autorskih ugovora, lica koja su u periodu od 18 meseci pre rođenja deteta bila u radnom odnosu ili su samostalno obavljala delatnost, a u momentu rođenja deteta su nezaposlena i nisu ostvarila pravo na novčanu naknadu po osnovu nezaposlenosti i lica koja su poljoprivredni osiguranici, biće potrebno oko 1.000.000.000 dinara. Ova sredstva neće biti iskazana kao dodatna, već će se izvršiti preraspodela unutar postojećeg budžeta na ovoj ekonomskoj klasifikaciji.

Iznos roditeljskog dodatka povećan je za prvo dete.

Kod ostvarivanja prava na dečiji dodatak isključivanjem korisnika prava po osnovu hraniteljstva doći će do uštede ranije isplaćivanog iznosa. Razlozi za ovakvu meru proizlaze iz činjenice da su hraniteljske porodice drugim merama značajno podržane u okviru Zakona o socijalno zaštiti.

Sredstva za isplatu još jednog dečijeg dodatka za decu srednjoškolskog uzrasta u 2018. godini procenjuju se u iznosu od 186.200.000 dinara. Ova sredstva biće obezbeđena preraspodelom unutar postojećeg budžeta.

Za naknadu troškova boravka dece sa smetnjama u razvoju i invaliditetom i dece korisnika novčane socijalne pomoći u predškolskoj ustanovi koja će ostvariti ovo pravo, sredstva će se obezbediti u okviru postojećeg budžeta.

Pozitivni efekti Zakona biće vidljivi tek nakon dve godine od njegove primene, imajući u vidu da će se u prve dve godine vršiti isplate prava u skladu sa odredbama Zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom koje su se primenjivale do stupanja na snagu novog Zakona.

VI. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Razlozi za donošenje ovog zakona po hitnom postupku, saglasno članu 167. Poslovnika Narodne skupštine („Službeni glasnik RS”, broj 20/12-prečišćen tekst) sadržani su u činjenici da je predloženim zakonskim rešenjem proširen krug lica koja mogu da ostvare prava i stvaraju se uslovi za izradu aplikativnog softvera koji će omogućiti korisnicima direktnu isplatu prava.

Pored toga njegovim usvajanjem ispunjavaju se obaveze Vlade u pogledu ciljeva sadržanih u ugovoru sa MMF i usklađuju se pojedine odredbe sa propisima EU koja su vezana za poglavlje 2. i 19.

OBRAZAC IZJAVE O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE
--

1. Ovlašćeni predlagač propisa – Vlada

Obrađivač: Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja

2. Naziv propisa

**Zakon o finansijskoj podršci porodici sa decom
Law on Financial Support for Families with Children**

3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum), odnosno s odredbama Prelaznog sporazuma o trgovini i trgovinskim pitanjima između Evropske zajednice, sa jedne strane, i Republike Srbije, sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Prelazni sporazum):

a) Odredba Sporazuma i Prelaznog sporazuma koja se odnose na normativnu šaržinu propisa

Čl. 51. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske zajednice i njenih država i Republike Srbije.

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma i Prelaznog sporazuma,

Opšti rok za usklađivanje zakonodavstva prema članu 72. Sporazuma.

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma i Prelaznog sporazuma.

Ispunjava u potpunosti

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma i Prelaznog sporazuma,

d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije.

Deo 3.19. Socijalna politika, tačka 3.19.5. Socijalna uključenost

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

Ugovor o funkcionisanju Evropske unije, Naslov IV „Sloboda kretanja ljudi, usluga i kapitala”, član 48.

b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima
Uredba EU 883/2004 o koordinaciji sistema socijalne sigurnosti.

Delimično usklađeno

v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima

/

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost,
Zakon je delimično usklađen sa Uredbom EU 883/2004, jer postoji potreba da se sačeka usklađivanje ostalih relevantnih propisa (npr. radnog zakonodavstva).

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.

Do kraja 2018. godine.

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe direktive).

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?

Da.

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?

Ne.

8. Učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti

U izradi zakona su učestvovali konsultanti koji su radili u okviru Radne grupe za pisanje zakona.

U postupku izrade Nacrta zakona obavljene su konsultacije sa Evropskom komisijom koja je o njemu dala svoje mišljenje.

Prilikom izrade Nacrta zakona uzeta su u obzir mišljenja Evropske komisije, a prihvaćena su ona koja je moguće primeniti bez promene postojećih zakonskih rešenja u drugim oblastima.

1. Naziv propisa Evropske unije :		2. „CELEX” oznaka EU propisa				
UREDBA (EZ) br. 883/2004 EVROPSKOG PARLAMENTA I SAVETA O KOORDINACIJI SISTEM SOCIJALNE SIGURNOSTI		32004R0883				
3. Organ državne uprave, odnosno drugi ovlašćeni predlagač propisa:		4. Datum izrade tabele:				
Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja		08.09.2017				
5. Naziv (nacrta, predloga) propisa čije odredbe su predmet analize usklađenosti sa propisom Evropske unije:		6. Brojčane oznake (šifre) planiranih propisa iz baze NPAA:				
Nacrt zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom						
7. Usklađenost odredbi propisa sa odredbama propisa EU:						
a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
Odredba propisa EU	Sadržina odredbe	Odredbe propisa R. Srbije	Sadržina odredbe	Usklađenost ¹	Razlozi za delimičnu usklađenost, neusklađenost ili neprenosivost	Napomena o usklađenosti
		Član 11. i 12.	<p>Član 11.</p> <p>Naknadu zarade za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta ostvaruju zaposleni kod pravnih i fizičkih lica (u daljem tekstu: zaposleni kod poslodavca).</p> <p>Izuzetno zaposleni koje je zasnovao radni odnos nakon rođenja deteta, može ostvariti pravo na naknadu zarade tokom odsustva čija se dužina trajanja računa u odnosu na dan rođenja deteta.</p> <p>Naknadu zarade iz st. 1. i 2. ovog člana ostvaruje i otac, jedan od usvojitelja, hranitelj, odnosno staratelj</p>	DU		Naknadu zarade za vreme porodiljskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta mogu ostvarivati i majka i otac deteta koji su u radnom odnosu.

¹ Potpuno usklađeno - PU, delimično usklađeno - DU, neusklađeno - NU, neprenosivo – NP

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
			<p>deteta, kada u skladu sa propisima o radu koristi odsustvo iz stava 1. ovog člana.</p> <p>Oba roditelja mogu istovremeno, za decu različitog reda rođenja, koristiti naknadu zarade za vreme porodijskog odsustva i odsustva sa rada radi posebne nege deteta, odnosno naknadu zarade za vreme odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta.</p> <p>Oba roditelja, za decu različitog reda rođenja, ne mogu istovremeno koristiti naknadu zarade za vreme porodijskog odsustva i odsustva sa rada radi nege deteta.</p> <p>Pravo na naknadu zarade za vreme odsustva sa rada radi posebne nege deteta ne može se ostvariti za dete za koje je ostvareno pravo na dodatak za pomoć i negu drugog lica.</p> <p style="text-align: center;">Član 12.</p> <p>Osnovica naknade zarade za lica iz člana 11. ovog zakona, utvrđuje se na osnovu zbira mesečnih osnovica na koju su plaćeni doprinosi za obavezno socijalno osiguranje na primanja koja imaju karakter zarade, za poslednjih 18 meseci koji prethode prvom mesecu otpočinjanja odsustva zbog komplikacija u vezi sa održavanjem trudnoće, ili porodijskog odsustva, ukoliko nije korišćeno odsustvo zbog komplikacija u vezi sa održavanjem trudnoće.</p> <p>Osnovica naknade zarade zaposlenog koji je zasnovao radni odnos nakon rođenja deteta, utvrđuje se na osnovu zbira mesečnih osnovica na koju su plaćeni doprinosi za obavezno socijalno osiguranje na primanja koja imaju karakter zarade, za poslednjih 18 meseci koji prethode mesecu otpočinjanja odsustva po zasnivanju radnog odnosa.</p> <p>Mesečna osnovica naknade zarade, dobija se deljenjem zbira osnovica iz stava 1. odnosno stava 2. ovog člana sa 18 i ne može biti veća od tri prosečne mesečne zarade u Republici Srbiji, prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike na dan podnošenja zahteva.</p> <p style="text-align: center;">Mesečna osnovica naknade zarade</p>			

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
			predstavlja bruto obračunsku vrednost.			
Article 1	(z) "family benefit" means all benefits in kind or in cash intended to meet family expenses, excluding advances of maintenance payments and special childbirth and adoption allowances mentioned in Annex I.	Član 21.	<p>Roditeljski dodatak ostvaruje majka za prvo, drugo, treće i četvrto dete, pod uslovom da je državljanin Republike Srbije i da ima prebivalište u Republici Srbiji.</p> <p>Pravo iz stava 1. ovog člana može ostvariti i majka koja je strani državljanin i ima status stalno nastanjenog stranca pod uslovom da je dete rođeno na teritoriji Republike Srbije.</p> <p>Izuzetno, ako majka koja ima troje dece a u sledećem porođaju rodi dvoje ili više dece, ostvariće pravo na roditeljski dodatak i za svako rođeno dete u tom porođaju, a na osnovu posebnog rešenja ministarstva nadležnog za socijalna pitanja.</p> <p>Redosled rođenja utvrđuje se prema broju živorođene dece majke u momentu podnošenja zahteva za ostvarivanje prava na roditeljski dodatak.</p> <p>Pravo iz st. 1. i 2. ovog člana ostvaruje majka koja neposredno brine o detetu za koje je podnela zahtev, čija deca prethodnog reda rođenja nisu smeštena u ustanovu socijalne zaštite, hraniteljsku, starateljsku porodicu ili data na usvojenje, i koja nije lišena roditeljskog prava u odnosu na decu prethodnog reda rođenja.</p> <p>Pravo iz st. 1. i 2. ovog člana izuzetno priznaće se i ukoliko je dete prethodnog reda rođenja smešteno u ustanovu zbog potrebe kontinuirane zdravstvene zaštite i nege, a po prethodno pribavljenom mišljenju ministarstva nadležnog za socijalna pitanja.</p> <p>Uz zahtev za ostvarivanje prava na roditeljski dodatak podnosi se potrebna dokumentacija i uverenje nadležnog organa starateljstva, a za majku koja je strani državljanin i uverenje nadležne službe uobičajenog boravišta iz zemlje čiji je majka državljanin, o ispunjenosti uslova iz st. 5. i 6. ovog člana.</p> <p>Pravo na roditeljski dodatak, ako ispunjava uslove iz st. 1-7. ovog člana, može ostvariti i otac deteta, ukoliko je majka deteta strani državljanin, nije živa, napustila je dete, lišena je roditeljskog prava, ili je iz objektivnih razloga sprečena da neposredno brine o detetu.</p> <p>Uslovi za ostvarivanje prava na roditeljski dodatak utvrđuju se u odnosu na dan podnošenja zahteva.</p>	DU	Nacrtom zakona i dalje je prebivalište podnosioca zahteva uslov za ostvarivanje prava, ali je pružena mogućnost i stranom državljaninu koji ima status stalno nastanjenog stranca da podnese zahtev i ostvari pravo.	<p>Porodična davanja regulisana su Zakonom o finansijskoj podršci porodici sa decom. U procesu pregovaranja ukazali smo da roditeljski dodatak predstavlja meru populacione, a ne socijalne politike, tj. da predstavlja upravo posebno davanje koje se odnosi na rođenje deteta, kao što je definisano samom Uredbom 883/04. Međutim, stav Evropske komisije bio je da i roditeljski dodatak podleže uskladiavanju, u smislu da se za dete čija je majka strani državljanin može ostvariti ovo pravo. Takođe, stav EK je bio da se ovo davanje ne izvozi.</p> <p>Nacrtom zakona omogućava se i da se za dete čija je majka strani državljanin može ostvariti pravo na roditeljski dodatak.</p>
		Član 25.	Dečiji dodatak ostvaruje jedan od roditelja koji neposredno brine o detetu, koji je državljanin Republike Srbije ili strani državljanin i ima prebivalište ili status stalno nastanjenog stranca u Republici Srbiji za prvo, drugo, treće i	DU	Nacrtom zakona i dalje je prebivalište podnosioca zahteva uslov za ostvarivanje prava, ali je	Nacrtom zakona omogućava se i da se za dete, čiji su

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
			<p>četvrto dete po redu rođenja u porodici, od dana podnetog zahteva, pod uslovima predviđenim ovim zakonom.</p> <p>Izuzetno od stava 1. ovog člana majka koja ima troje dece a u sledećem porođaju rodi dvoje ili više dece, ostvariće pravo na dečiji dodatak i za svako rođeno dete u tom porođaju, a na osnovu posebnog rešenja ministarstva nadležnog za socijalna pitanja.</p> <p>Izuzetno od stava 1. ovog člana pravo na dečiji dodatak podnositelj zahteva može ostvariti i za dete višeg reda rođena od četvrtog, ukoliko zbog starosne granice za neko od prvo četvoro dece po redu rođenja više ne može ostvariti pravo.</p> <p>Pod uslovima iz stava 1. ovog člana pravo na dečiji dodatak ima i staratelj deteta.</p> <p>Izuzetno od stava 1. ovog člana staratelj deteta može ostvariti pravo na dečiji dodatak za najviše četvoro sopstvene dece u porodici i za svako dete bez roditeljskog staranja o kome neposredno brine.</p> <p>Strani državljanin koji radi na teritoriji Republike Srbije ostvaruje dečiji dodatak, ako je to određeno međunarodnim sporazumom, pod uslovima predviđenim ovim zakonom.</p> <p>Dečiji dodatak pripada deci koja žive, školuju se i redovno pohađaju nastavu na teritoriji Republike Srbije, ako međunarodnim sporazumom nije drugačije određeno.</p> <p>Dečiji dodatak pripada detetu do završetka srednjoškolskog obrazovanja a najduže do navršenih 20 godina života, ako se u svojstvu redovnog učenika nalazi na školovanju.</p> <p>Dečiji dodatak pripada i detetu koje iz opravdanih razloga ne započne školovanje, odnosno koje započne školovanje kasnije ili prekine školovanje u svojstvu redovnog učenika, i to za sve vreme trajanja sprečenosti, do završetka srednjoškolskog obrazovanja a najduže do 21 godine života.</p> <p>Izuzetno od stava 9. ovog člana, dečiji dodatak pripada za dete sa smetnjama u razvoju i dete sa invaliditetom za koje je doneto mišljenje interresorne komisije, sve dok je obuhvaćeno vaspitno obrazovnim programom i programom osposobljavanja za rad, a za dete nad kojim je produženo roditeljsko pravo najduže do 26 godina.</p> <p>Nadležni organ dužan je da u saradnji sa odgovarajućom školom, u toku trajanja školske godine, krajem svakog tromesečja proveri redovnost pohađanja nastave deteta za koje se ostvaruje pravo.</p>		<p>pružena mogućnost i stranom državljaninu koji ima status stalno nastanjenog stranca da podnese zahtev i ostvari pravo.</p>	<p>roditelji strani državljanini sa statusom stalno nastanjenog stranca na teritoriji Republike Srbije, može ostvariti pravo na dečiji dodatak. Ovo predstavlja značajnu promenu, jer je u postojećem zakonskom rešenju ovo pravo dostupno samo državljanima Republike Srbije.</p>

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)